

Vergaderjaar 2011–2012

24 095

Frequentiebeleid

Nr. 290

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN,
LANDBOUW EN INNOVATIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 oktober 2011

Met mijn brief van 29 september 2011 heb ik u toegezegd duidelijkheid te verschaffen over de vormgeving van de reservering van frequenties voor nieuwkomers bij de komende veiling van frequenties voor mobiele communicatie. Tevens heb ik toegezegd daarbij ook nader in te gaan op de technische mogelijkheden op de 900 MHz-band (kamerstuk 24 095, nr. 289). Met deze brief doe ik mijn toezegging gestand.

Vormgeving reservering

Zoals overeengekomen met uw Kamer, is het uitgangspunt voor de reservering dat voor nieuwkomers 2x10 MHz in de 800 MHz-band (twee vergunningen van elk 2x5 MHz) en 2x5 MHz in de 900 MHz-band (één vergunning) zullen worden gereserveerd, en wel op een dusdanige wijze dat dit de grootst mogelijke kans biedt op twee nieuwkomers. Daarbij wil ik onnodige vertraging van de start van de veiling van mobiel internet zoveel mogelijk voorkomen. Dat is namelijk niet in het belang van marktpartijen en nieuwe toetreders in het bijzonder, maar ook niet in het belang van de consument.

Om aan dit uitgangspunt maximaal tegemoet te komen, zal ik in de veilingregeling voor nieuwkomers een cap van maximaal 2x10 MHz introduceren, die inhoudt dat een nieuwkomer met betrekking tot het gereserveerde spectrum niet meer mag verwerven dan bij elkaar genomen 2x10 MHz (oftewel twee van de drie gereserveerde vergunningen van elk 2x5 MHz). Het staat hen vrij om te bepalen in welke banden. Nieuwkomers wordt daardoor zo veel mogelijk keuzevrijheid geboden. Dit biedt dan ook de beste condities voor een uitkomst met twee nieuwkomers. Bovendien verwacht ik, uitgaande van twee nieuwkomers, een dynamische veiling, waarbij hun businesscases worden getest. Overigens mag en kan een nieuwkomer bovenop de cap voor het gereserveerde deel naar behoefte meer spectrum verwerven buiten het gereserveerde deel.

Er wordt naar gestreefd om de vertraging als gevolg van deze wijziging zo veel mogelijk te beperken, maar er moet rekening mee worden gehouden dat de veiling opschuift van het voorjaar naar de zomer van 2012. De veilingregeling zal ik nu zo snel mogelijk overeenkomstig aanpassen en publiceren en ook de veilingconfiguratie zal zo spoedig mogelijk worden aangepast.

Mogelijkheden op de 900 MHz-band

Uw Kamer heeft mij ook verzocht informatie te geven over de technische mogelijkheden op de 900 MHz-band (waaronder het aanbieden van 4G en het leveren van handsets voor Long Term Evolution). Ik verwijs daarvoor naar de bijlage bij deze brief.

De minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
M. J. M. Verhagen

GSM

Het is per direct mogelijk om een GSM-netwerk uit te rollen. Er is zowel netwerkapparatuur beschikbaar als randapparatuur. Door de enorme schaalgrootte die dit «ecosysteem» heeft bereikt¹, kan deze uitrol relatief goedkoop plaatsvinden.

UMTS

Het is per direct mogelijk om een UMTS-netwerk in de 900 MHz-band uit te rollen. Ten tijde van het rapport van PA Consulting² was er al netwerk- en randapparatuur beschikbaar:

Er zijn inmiddels meerdere commerciële UMTS900-netwerken actief in onder meer Finland³, Australië⁴ en Nieuw-Zeeland⁵. In totaal zijn er 34 commerciële UMTS-netwerken actief.⁶ Bovendien zijn de meeste smartphones die vandaag de dag verkocht worden ook uitgerust met een UMTS900-chip. Voorbeelden zijn de iPhone 4⁷ en de verschillende modellen in de HTC Desire-serie⁸, de Sony Ericsson Xperia-serie⁹ en de LG Optimus-serie.¹⁰

LTE

Volgens het PA-rapport zou er dit jaar netwerk- en randapparatuur beschikbaar moeten komen waarmee LTE in de 900 MHz-band via dataterminals kan worden aangeboden.

Randapparatuur

Wat betreft randapparatuur lijken handsetfabrikanten zich voornamelijk vooral te richten op het ontwikkelen van apparatuur voor de 800 MHz-, 1800 MHz- en 2,6 GHz-band. Voornamelijk worden hierbij met name dataterminals (zoals dongels en routers) ontwikkeld. Voor de 900 MHz-band zijn handsets nog niet beschikbaar. Netwerkapparatuur voor de 900 MHz-band is ook uiterst schaars. De industrie lijkt een voorkeur te ontwikkelen om LTE-apparatuur op korte termijn te ontwikkelen voor de 800 MHz-, 1800 MHz- en 2,6 GHz-band. Voor de 900 MHz-band lijkt een rol te zijn weggelegd als *legacy*-band voor GSM en het migreren van klanten naar UMTS. Op een aantal uitzonderingen na zal de 900 MHz-band pas voor LTE worden ingezet door operators zodra GSM en/of UMTS in de 900 MHz-band niet langer noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat GSM is uitgefaseerd.

¹ In 2008 waren er meer dan 3 miljard GSM-aansluitingen. Er wordt geschat dat dit er vandaag de dag ruim meer dan 4 miljard zijn (<http://www.gsm.org/about-us/history.htm> en <http://www.gsacom.com/index.php4>).

² PA Consulting, «Study on comparability of frequency bands in different business models», London: 2010. Zie <http://bit.ly/bKVt6l>

³ <http://www.elisa.com/on-elisa/140/130.00/14417/>

⁴ <http://www.optus.com.au/aboutoptus/About+Optus/Network+Coverage>

⁵ http://help.vodafone.co.nz/app/answers/detail/a_id/7173

⁶ http://www.gsacom.com/downloads/pdf/Mobile_Broadband_Fact_Sheet_260911.php4

⁷ <http://www.apple.com/iphone/specs.html>

⁸ <http://www.htc.com/nl/product.aspx>

⁹ <http://www.sonyericsson.com/cws/products/mobilephones?cc=nl&lc=nl>

¹⁰ <http://www.lg.com/nl/mobiele-telefonie/mobiele-telefoons/smartphones.jsp>